

MNENJA

Gostujoče pero

Evropa in razvojni cilji tisočletja

Novo tisočletje je prineslo veliko vizijo in velik cilj: do leta 2015 za polovico zmanjšati revščino po svetu. Človeštvo si do zdaj še nikoli ni postavilo tako zahtevne in tako pomembne naloge. Trdna zaveza boja proti revščini je ena od ključnih vrednot, na katerih temelji Evropska unija, skladno z njo je EU postala tudi največja donatorica pomoči na svetu. Unija namreč zagotavlja več kot polovico razvojne pomoči: v desetih letih jo je podvojila na 50 milijard evrov na leto. Samo evropska komisija prispeva 13 odstotkov vse pomoči po svetu. Evropski državljani kljub gospodarsko težkim časom še vedno odločno podpirajo takšno politiko in ljudi v stiski.

S temi ideali v mislih in s tem »pooblastilom« naših državljanov in držav članic bom Evropsko unijo zastopal na posebnem vrhu Združenih narodov o uresničevanju razvojnih ciljev tisočletja v New Yorku. Mednarodna skupnost si je ambiciozne cilje na področju razvoja pomoči postavila pred desetimi leti, zdaj pa se vsi vračamo v New York, da bi skupnim prizadevanjem dali nov zagon, saj se približujemo letu 2015, ko naj bi bili omenjeni cilji uresničeni.

Proti revščini

Uresničitev razvojnih ciljev tisočletja pomeni za polovico zmanjšati število ljudi, ki preživijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan;

JOSÉ MANUEL BARROSO
predsednik evropske komisije

tako bi iz revščine rešili 920 milijonov ljudi. Pomeni tudi, da bomo milijonom fantov in deklet v državah v razvoju zagotovili šolanje, več žensk bo lahko odločalo o svojem življenju in manj ljudi bo brez osnovne zdravstvene oskrbe.

Uresničitev razvojnih ciljev tisočletja pomeni, da bomo milijardam najranljivejših omogočili dostojno življenje brez revščine, lakote in nepravilnosti. Pomeni, da bomo vsem omogočili življenje v pravičnejšem, stabilnejšem in bogatejšem svetu.

V zadnjem desetletju smo dosegli velik napredek. Za petino se je zmanjšalo število ljudi, ki živijo v skrajni revščini, v šolo hodi 28 milijonov več otrok in od leta 1990 se je število ljudi, ki imajo dostop do varne pitne vode, povečalo za 1,7 milijarde.

V New York grem s predlogom, da milijardo evrov namenimo za nagrado najuspešnejšim partnerskim državam in pomoč tistim, ki najbolj zaostajajo.

Velike razlike

Toda napredek ni bil povsod enak. Nekatere države zaostajajo, zlasti v podсахarski Afriki. Zdaj se moramo osredotočiti na te države, ki jih pretresajo konflikti in notranja nestabilnost. Posvetiti se moramo tudi ciljem, pri katerih napredek ni v skladu s pričakovanji, zlasti izkoreninjenju revščine, izboljšanju zdravja mater in zdravstvenim razmeram.

Od postavljenega roka za uresničitev ciljev nas loči samo še pet let, zato moramo prizadevanje še okrepiti. Ne smemo pustiti na cedilu tistih, ki nas najbolj potrebujejo. Zmoremo in uspelo nam bo. A kako?

Držati obljube

Prvič, držati moramo obljubo. Države članice Evropske unije so pred kratkim znova potrdile zavezo, da bodo do leta 2015 razvojni pomoči namenile 0,7 odstotka bruto nacionalnega dohodka. Evropski državljani še naprej odločno podpirajo razvojno sodelovanje. Dve tretjini jih meni, da bi morala Evropska unija izpolniti ali celo okrepiti svojo obljubo povečanja pomoči.

Drugič, narediti moramo več. V New York grem zato s predlogom, da sredstva v višini do ene milijarde evrov namenimo kot nagrado najuspešnejšim partnerskim državam in kot pomoč tistim, ki najbolj zaostajajo. Pomagati želimo vsem, ki so prihodnost vzeli v svoje roke, kot tudi našim najšibkejšim partnerjem.

Tretjič, biti moramo ustvarjalnejši, še zlasti pri zbiranju dodatnih virov financiranja. To se nanaša predvsem na inovativne načine financiranja, boj proti nezakonitim finančnim odlivom in povečanje sredstev zasebnega sektorja.

Solidarno do uspeha

Ne nazadnje, biti moramo uspešnejši. Zagotoviti moramo, da vse politike Evropske unije usklajeno pripomorejo k uresničevanju razvojnih ciljev, kot tudi to, da naša

Pomoč ni sama sebi namen. Je odločilna spodbuda pri globalnem odzivanju na sodobne izzive – od nestabilnih držav in pomanjkanja gospodarskih priložnosti do podnebnih in energetskih problemov.

pomoč resnično pomaga ljudem spremeniti življenje in da se uporablja kot spodbuda za razvoj v teh državah.

Pomoč ni sama sebi namen. Je odločilna spodbuda pri globalnem odzivanju na številne izzive, s katerimi se srečujemo – od nestabilnih držav in pomanjkanja gospodarskih priložnosti do podnebnih in energetskih vprašanj. Države v razvoju morajo svojo prihodnost vzeti v svoje roke in razvojne cilje tisočletja vključiti v nacionalne razvojne strategije. Če želimo, da bo pomoč res vplivala na zmanjšanje revščine, mora podpirati učinkovite nacionalne politike.

Skupaj imamo priložnost, da to novo desetletje naredimo za desetletje razvoja. Osebnost se bom zavzel za obravnavo tega ambicioznega načrta na vrhu v New Yorku. Pozval bom, da naše globalno ukrepanje temelji na solidarnosti, partnerstvu in skupni odgovornosti. Za uresničitev razvojnih ciljev je potrebno skupno prizadevanje. Če bomo vsi skupaj šli v isto smer, bomo postavljene skupne cilje tudi dosegli.

Pisma bralcev in odmevi

pisma@delo.si

Pred stavko

Razmišljanje gospe Jane Kranjec Menaše zasluži še kak drugačen pogled na vprašanja, ki jih je omenila v svojem prispevku.

Mogoče najprej o tem, da so zaposleni v javnem sektorju že večkrat solidarno prispevali k reševanju težav v gospodarskem razvoju Slovenije. To seveda drži. Drži pa tudi, da je v Sloveniji javni sektor v primerjavi z gospodarskim sektorjem bolj plačan kot v mnogih drugih državah. Zato aroganca Posedija, Miščevića in Kuštrina ne žanje nikakršne podpore med ljudmi, s katerimi se družim. Res je, da imajo tudi zaposleni v javnem sektorju pravico, da se borijo za svoj boljši položaj, vendar bi pri tem le morali upoštevati okolje in razmere, v katerih delujejo, in tudi izbirati način, ki bi užival razumevanje in podporo javnosti.

Ne vem, od kod gospe Jani Kranjec Menaše vtis, da našim sodržavljanom ni povsem jasno, da država ne more delovati brez javnega sektorja. Saj ne hodimo po Luni, ko po raznih uradih urejamo razna osebna vprašanja ali vprašanja v imenu institucij, v katerih smo zaposleni. Še kako se zavedamo, ali država dobro ali slabo deluje, če naletimo na uradnika, ki bolj razmišlja, kako se izogniti delu, kot pa o tem, kako bi mi pomagal rešiti moj problem. Saj ste verjetno že slišali o tem, kako se uradi branijo dela s tem, da se razglašajo za nepristojne? In takrat se na veliko govori o tem, da »država« ni naredila svojega, vendar za to ni kriva anonimna država, pač pa konkretna oseba ali osebe z imenom in priimkom.

S slednjim je tudi povezano njeno vprašanje, »zakaj država ne naredi ničesar, da bi končno malo preverila in vzela tam, kjer je preveč, pa ni prav jasno, kako so do tega prišli, po čisto pošteni poti in samo z lastnim delom ali pa morda z goljufijami in okoriščanja z delom drugih preko vseh razumnih meja«.

Kje pa so zaposleni tisti, ki bi morali opravljati nadzor, in tisti, ki bi morali odkrivati, preganjati in kaznovati nezakonitosti? Izgovarjajo se, da je zakonodaja nejasna in ne morejo delovati, čeprav strokovnjaki trdijo, da bi tudi v okviru veljavne zakonodaje lahko naredili veliko več. Če bi bili zagreti za delo, tudi preko običajne rutine, bi opozarjali tudi na pomanjkljivosti v zakonodaji. Tako ni treba kriviti anonimne države, ampak konkretno tiste, ki so odgovorni za njeno slabo delovanje. Tako lahko trdim, določeni neurejenosti v delovanju naše družbe botruje tudi javni sektor. Zato je tudi s tega vidika aroganca nekaterih predstavnikov javnega sektorja popolnoma neumestna.

Sicer se pa podpišem tudi pod tisto, kar je zapisal mag. Janez Zeni v svojem prispevku Razbijaška izjava.

RUDI KROPIVNIK
Bognarjeva pot 10, Ljubljana Vižmarje

Novo združenje veteranov

Delo je 16. septembra t. l. objavilo novico, da se ustanavlja novo združenje veteranov slovenske osamosvojitve. Združenje ne bo omejeno na članstvo tistih, ki so sodelovali v oboroženem odporu, temveč naj bi zajelo tudi

»vse druge«, kot se je na splošno izrazil eden od ustanoviteljev.

Sprašujem se, ali ne bi bilo treba upoštevati tudi vseh tistih, ki so s svojim delom in mišljenjem osamosvojitvi pripravljali in utirali pot že pred usodnimi leti 1989-1991. Tu mislim na tiste, ki so se izpostavili skupaj s Stanetom Kavčičem, in na sodelavce Revije 57 in revije Perspektive pa tudi na reviji Besedo in Prostor in čas. Seveda je ta seznam nujno treba še dopolniti.

Hočem reči, da so k osamosvojitvi svoje prispevali tudi čeprav strokovnjaki trdijo, da bi tudi v okviru veljavne zakonodaje lahko naredili veliko več. Če bi bili zagreti za delo, tudi preko običajne rutine, bi opozarjali tudi na pomanjkljivosti v zakonodaji. Tako ni treba kriviti anonimne države, ampak konkretno tiste, ki so odgovorni za njeno slabo delovanje. Tako lahko trdim, določeni neurejenosti v delovanju naše družbe botruje tudi javni sektor. Zato je tudi s tega vidika aroganca nekaterih predstavnikov javnega sektorja popolnoma neumestna.

Sicer se pa podpišem tudi pod tisto, kar je zapisal mag. Janez Zeni v svojem prispevku Razbijaška izjava.

RUDI KROPIVNIK
Bognarjeva pot 10, Ljubljana Vižmarje

Zatiranje škodljivih ptic

Gospod Kmecl, res je treba k vašemu odgovoru, objavljenem v tej rubriki 16. septembra, še nekaj dodati. Lepo je, da ste priznali, da so izjeme možne, meni pa je žal, da smo sploh sprožili tako polemiko o tej živalski vrsti, ki je v več narodnih in umetnih pesmih in pripovedkah, torej v ljudskih

izkušnjah in izročilu, vselej imela negativno konotacijo.

Tudi kot vaši sanitarci so vrane močno vprašljive, ker so poginule divje živali (tudi povožene) pogosto rezervoar nalezljivih, človeku in domačim živalim nevarnih boleznih, kot so garje, steklina, leptospiroza in še bi lahko naštevali. Vrane pa prihajajo, še posebno pri velikih populacijah, tudi na kmečka dvorišča, se sprenehajo po parkih in celo po zelenjavnih vrtovih. Ne gre samo za gospodarsko škodo, ki jo te živali lahko povzročajo, ampak tudi za resna zdravstvena vprašanja. Zakaj mislite, da je že najmanj od 18. stoletja naprej v Evropi vzpostavljen tak red, da smejo in morajo poginule živali (tudi divje) odstranjevati higienske službe, ki so kvalificirane za presojo teh vprašanj. O zatiranju vran si lahko preberete članek v Šumarskem listu že l. 1923.

Koristno je edino to, da smo javnost opozorili na preventivne ukrepe glede razmnoževanja prevelikega števila vran, na kar sem sam opozarjal od vsega začetka (industrijske količine briketirane hrane za pse in mačke). Temu bi morali dodati še prenatrpne in nepokrite smetnjake in smetišča. Da si ne bo treba, iz etičnih razlogov, izmišljati še vranje anti baby pitule.

DR. VALENTIN SKUBIC
Ul. Malči Belič 19, Ljubljana

Voznik avta ni pričakoval kolesarja sredi ceste

Obžalujem smrt kolesarja, opisano v istoimenskem članku v Delu 17. septembra 2010.

DELO misli širše

ROMANA DOBNIKAR ŠERUGA RADOVAN KOZMOS	odgovorna urednica namestnik odg. urednice, centralna redakcija
MARKO PEČAUER	notranja politika
LIDIJA PAVLOVČIČ	gospodarstvo
VESO STOJANOV	svet
FRIMOŽ ZRNEC	slovensko dopisništvo
JELKA ŠUTEJ ADAMIČ	kultura
MIHA HOČEVAR	šport
OLGA CVETEK	kronika
URŠA JURAK KUZMAN	panorama, kult
DEJAN VODOVNIK	ljubljska
ALI ŽERDIN	soborna priloga
MATEJA BABIČ	ozadja
DAMJAN VIRŠEK	posel & denar
JOŽE SUHADOLNIK	fotografija
ERMIN MEDEDOVIČ	likovni urednik
NINA JERANČIČ	delo.si

Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Delu, so družba Delo, d. d., ali avtorji, ki imajo z družbo Delo, d. d., sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe z družbo Delo, d. d.

Tanja Starč

Drugi polčas

Natanko pred dvema letoma so Pahorjevi socialni demokrati premagali Janševe demokrate. To je bil tisti večer, ko je Borut Pahor s kislim obrazom sprejel čestitke za zmago. Enaindvajsetega novembra je prisegla levosredinska vlada četverice SD-Zares-LDS-Desus. Njen mandat, ki je zagotovo brez primere v slovenski parlamentarni zgodovini, se zdaj preveša v drugo polovico. V čas, ko so – zlasti v zadnji četrtini – odločitve zaznamovane s prihodnjim volilnim obračunom; so torej prijazne do državljana, ne pa tudi do njihovih žepov in državne blagajne v mandatih prihodnjih vlad.

Težava Pahorjevih ministrov je, da si predvolilnih darov Janševe ekipe, kot so bile brezplačne dijaške malice ali ceneje avtoceste, ne bodo mogli privoščiti, ne da bi jih varuhi javnih financ spraševali o zdravi pameti in odgovornosti. Še bolj resen problem je, da se je v drugo polovico mandata, obenem pa tudi v čas lokalnih volitev, zavleklo sprejemanje vseh najtežjih projektov – od pokojninske in zdravstvene reforme do dokapitalizacije NLB in reforme javnega sektorja. Za vse to ima Pahorjeva vlada le še nekaj mesecev časa. Če ji bo vse te odločitve uspelo spraviti skozi parlament, ima veliko možnosti, da naslednje volitve izgubi – in enako velja, če ji ne bo uspelo. Tu ima Pahorjeva ekipa, če odmislimo njene pogosto bizarne javne posebnosti, enako usodo kot večina evropskih vlad.

A črto pod (ne)uspehe svojega mandata bo v resnici potegnili šele pred volitvami. To je zdaj že bolj ali manj jasno; četudi je Janša še pred kratkim omenjal predčasne volitve kot najboljšo možnost za razplet vsesplošne krize, bo Pahorjeva koalicija očitno zdržala štiri leta. Tudi zato, ker si, kot kaže, nihče v resnici ne želi biti na njenem mestu.

Razlog, da so zamislili o menjavi mandatarja ali o predčasnih volitvah izginile z dnevnega reda, pa je tudi ta, da je levosredinskemu četvercu po dveh letih vendarle uspelo spraviti notranja nesoglasja za zaprta vrata kabinetov. Konfliktov med liberalnim in socialnim delom vlade, med ministri in strankami, ki nagovarjajo isti del volilnega telesa, zagotovo ni nič manj kot na začetku, se je pa očitno četverica vendarle naučila, da njeni javni podobi najbolj škodujejo prav besni medsebojni spopadi na odprti sceni.

Tudi zato se vladi z reformami mudi; bliže ko bodo volitve, očitnejše bodo spet razpoke med zaveznicami, ki so hkrati tudi tekmičice. In takrat bo svojo pravo bojno pripravljenost pokazala tudi opozicija; ker so njene metode znane, ni dvoma, da bo zadnje leto mandata v celoti v znamenju izrednih parlamentarnih sej, interpelacij in škandalov.

Pri čemer je treba računati tudi na to, da bo politični prostor lahko precej drugačen, kot je bil pred dvema letoma in kot je danes. Ne samo zaradi razočaranja državljana nad etabliranimi strankami. Krizne razmere so idealno gojišče skrajnih politik. Evropa se spreminja, kar kaže krepitev nizozemske Svobodnjaške stranke, ki želi prepovedati Koran in zapreti islamske šole, antisemitistične madžarske stranke Jobbik, ki javno napada Rome, in zdaj vstop skrajne desnice celo v švedski parlament. Tudi prazni prostor, ki ga pušča slovenska politika, občutek nemoči, družbene nepravilnosti in brezizidnosti, vrnitev v stare koncepte, ki so svet že pripeljali v recesijo, kličejo po spremembah. Smer teh političnih in družbenih sprememb utegne biti ena najpomembnejših reform sedanje slovenske vlade, pa tudi opozicije. In njuna največja odgovornost.

Saša Vidmajer

Lepljivi šarm skrajne desnice

Nedeljske parlamentarne volitve na Švedskem so bile zgodovinske. Ne samo zato, ker je zmagala desnosredinska koalicija in je Fredrik Reinfeldt prvi neosocialist v skoraj stoletju, ki je dobil ponoven mandat. Ne samo zato, ker je doživela ponižujoč poraz socialdemokracija, ki je s politiki stature Olofa Palmeja oblikovala moderno Švedsko; in socialdemokrati so tej skandinavski državi vladali več kot 80 odstotkov mandatov v zadnjih 80 letih, bili so arhitekti socialne države, letos pa so dosegli najslabši rezultat po 1914. Volitve so zgodovinske tudi zato, ker je prvič prišla v parlament skrajna desnica in nakazala konec švedske izjemnosti. Zamajal se je sloves Švedske, ekonomske, politične in vojaško najmočnejše države na severu Evropske unije, ki je bila sinonim za tolerantno in odprto družbo. Kakor drugod po Evropi tudi Skandinavijo hromi strah pred priseljenci.

Voditelj skrajno desne stranke Švedskih demokratov Jimmie Akesson, ki je razglašal, da je islam največja grožnja za švedsko državo po drugi svetovni vojni, je dobil 5,7 odstotka glasov oziroma dvajset sedežev v parlamentu. Sedanji premier je resda dobil volitve, vendar je izgubil absolutno večino; napovedujeta se manjšinska vlada in »visiči parlament«. Švedsko gospodarstvo je v razmeroma dobri formi, na obzorju ni velikih reform in v takšnih razmerah je močna vlada manj pomembna reč. Toda ministrski predsednik je pred težko nalogo sestave vlade, ki bo sposobna omejiti vpliv pred tem nepomembne skrajne desnice na tradicionalno liberalno politiko Švedske. Čeprav sta oba bloka zavrnila možnost sodelovanja z njo in Reinfeldt išče nove koalicijske partnerje, očitno v Zelenih, je Akesson postal pomemben dejavnik in politična krajina se je zarisala na novo. Stranka, ki hoče zaustaviti priseljevanje v državo, v kateri je vsak sedmi prebivalec tujega rodu, je zamajala politično stabilnost legendarne Skandinavije.

V senci gospodarske krize se v številnih zahodnoevropskih državah širi strah pred imigranti. Švedska je samo zadnja na čedalje daljšem seznamu držav – od Francije, Nemčije, Danske, Nizozemske, Belgije, Avstrije – v katerih so v središču politične razprave bojazni pred priseljevanjem in kjer uspevajo politiki, ki stavijo na ksenofobijo in strah pred Drugim. Kakor da bi bile muslimanske burke, mošeje in minareti ter sociala za prišleke najpomembnejša vprašanja preživetja. Pojav ni nov in Nacionalna Fronta Jean-Marie Le Pena ter Severna liga Umberta Bossija, ki je del vladajoče koalicije v Italiji, sta pojava, ki sta na političnem zemljevidu Evropske unije že več let. Toda s krizo je fenomen postal izrazitejši: že zdavnaj je zajel politični osrednji tok, meje tolerance se krushijo v državah, kot je Nizozemska, kjer se je okrepil položaj Geerta Wildersa, ki hoče prepovedati koran in izgnati muslimane, ali v Sarkozyjevi Franciji, ki je sprejela podobne ukrepe proti Romom kot prej Italija.

Politologi in sociologi ugotavljajo, da se politika vse bolj osredotoča na priseljevanje, ker to zajame širok spekter strahov današnjega volivca: bojazan za delovno mesto, strah pred globalizacijo, negotovost pred spremembami in prihodnostjo. Čedalje več pa je tudi splošnega nezaupanja ljudi v politiko in politične stranke, in vse to ustvarja praznino, ki jo čedalje bolj polnijo skrajna desnica, ksenofobi, populisti.